

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilasvammalain 6 ja 6 b §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sotilasvammalakia siten, että vuosien 1939–1945 sotien johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle, laitoshoitoon oikeutetulle sotainvalidille korvattaisiin myös vuokran osuus asumispalveluissa Valtiokonttorin harkinnan perusteella. Muutos tehtäisiin palveluntarjoajien vähentymisen johdosta, jonka seurauksena usealla hyvinvointialueella sotainvalideilla ei ole enää mahdollisuutta päästä Valtiokonttorin maksusitoumuksella annettavaan laitoshoitoon omassa maakunnassaan. Ehdotettu lainmuutos kohdennettaisiin vain sotainvalideille, jotka vammautuivat Suomen sotien 1939–1945 johdosta. Esityksen ulkopuolelle jäisivät sotilasinvalidit eli varusmiespalveluksessa ja YK:n tehtävissä 1946–1990 vahingoittuneet ja sairastuneet. Heidän osaltaan kustannusten korvausten edellytykset säilyisivät ennallaan.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavalle viranomaiselle kotona asumista tukevien palvelujen järjestämisestä vuosittain ennakkona maksettava korvaus suoritettaisiin yhdessä erässä tammikuun loppuun mennessä nykyisin maksettavien kuukausierien sijaan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Lain 6 b § tulisi kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2025.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi	3
2.1 Sotilasvammalain 6 §	3
2.2 Sotilasvammalaki 6 b §	4
3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	5
3.1 Ehdotukset ja niiden tavoitteet	5
3.1.1 Sotilasvammalaki 6 §	5
3.1.2 Sotilasvammalaki 6 b §	6
3.2 Ehdotusten vaikutukset	6
3.2.1 Sotilasvammalaki 6 §	6
3.2.2 Sotilasvammalaki 6 b §	6
4 Lausuntopalaute	7
4.1 Yhteenveto lausunnoista	7
4.2 Huomiot lausuntopalautteesta ja sen johdosta tehdyt tarkennukset esitykseen	7
5 Säännöskohtaiset perustelut	8
6 Voimaantulo	8
LAKIEHDOTUS	10
Laki sotilasvammalain 6 ja 6 b §:n muuttamisesta	10
LIITE	12
RINNAKKAISTEKSTI	12
Laki sotilasvammalain 6 ja 6 b §:n muuttamisesta	12

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Valtiokonttori korvaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavalle viranomaiselle sotilasvammalain (404/1948) 6 §:n mukaan sotainvalideille maksettuja korvauksia ja myöntää maksusitoumukset laitoshoitoon ja kuntoutukseen. Valtiokonttori korvaa myös sotainvalidien kotiin vietäviä avopalveluja ja julkista laitoshoidoa. Valtiokonttori kilpailutti vuosien 1939–1945 sotien johdosta vahingoittuneiden tai sairastuneiden laitoshoitoon oikeutettujen sotainvalidien hoidon vuonna 2023 alkavalle sopimuskaudelle. Kilpailutukseen ei osallistunut yhtä paljon tarjoajia kuin vuonna 2017, joten palveluverkko on aiempaa harvempi erityisesti maan itäpuolella. Sotilasvammalain mukainen laitoshoidon tarjonta on jo tätä ennen vähentynyt ja vaarassa edelleen vähentyä tai loppua kokonaan useammilla hyvinvointialueilla. Tämä tarkoittaa sitä, että usealla hyvinvointialueella sotainvalidilla ei ole mahdollisuutta päästä Valtiokonttorin maksusitoumuksella annettavaan laitoshoitoon omassa maakunnassaan. Mikäli Valtiokonttorin sopimuslaitoksessa tarjottavaa laitoshoidoa omalla hyvinvointialueella ei ole tarjolla, sotainvalidin vaihtoehtoina on joko siirtyä oman alueen asumispalveluiden piiriin tai muuttaa kauemmas Valtiokonttorin sopimuslaitokseen, jossa laitoshoidoa on vielä tarjolla. Asumispalveluiden piirissä sotainvalidi joutuu maksamaan itse palveluasumisen vuokran, koska sotilasvammalain on nimenomaisesti säädetty, ettei palveluasumisen vuokraa korvata. Valtiokonttori on pyytänyt ministeriöltä pikaisia toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi sotainvalidien osalta.

Lisäksi Valtiokonttori on esittänyt muutoksia sotilasvammalain 6 b §:ään niin, että kotona asumista tukevista palveluista sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavalle viranomaiselle vuosittain ennakkona maksettava korvaus suoritettaisiin yhdessä erässä tammikuun loppuun mennessä nykyisin maksettavien kuukausierien sijaan.

Esitys on valmisteltu syksyllä 2023 sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä yhdessä Valtiokonttorin kanssa. Esityksen valmistelussa on lisäksi pyydetty lausuntoa Sotaveteraaniliitolta, Rintamaveteraaniliitolta sekä Sotainvalidien Veljesliitolta, kaikilta hyvinvointialueilta, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, valtiovarainministeriöltä, puolustusministeriöltä sekä Valtiokonttorilta.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM081:00/2023>.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Sotilasvammalain 6 §

Sotilasvammalain 6 §:n 4 momentin mukaan vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia (sotilasinvalidit) ja vuosien 1939–1945 sotien johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia (sotainvalidit) korvataan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisista kotipalveluista, 7 kohdan mukaisista asumispalveluista ja 9 kohdan mukaisista liikkumista tukevista palveluista, omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaisesta omaishoidon tuesta sekä terveydenhuoltolain (1326/2010) 24 §:n mukaisista sairaanhoitopalveluista aiheutuneet kustannukset. Palvelu- tai tukiasunnosta perittävää vuokraa tai vastaavaa maksua ei kuitenkaan korvata. Kotipalvelujen, asumispalvelujen ja omaishoidon tuen korvaamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Sotilasvammalain mukaan Valtiokonttori korvaa sotainvalidien kotiin vietäviä avopalveluja ja julkista laitoshoidoa, mutta palveluasumisessa vuokran osuutta ei kuitenkaan korvata. Mainitussa lainkohdassa on nimenomaisesti säädetty, ettei palvelu- tai tukiasunnosta perittävää vuokraa tai vastaavaa maksua korvata. Laitoshoidon Valtiokonttori korvaa ympärivuorokautista hoitoa, josta muuten voitaisiin periä potilaan maksukyvyyn mukainen maksu. Pysyvän laitoshoidon korvaamisen edellytyksenä on, että kunnassa on tehty invalidin hoidosta pitkäaikaishoitopäätös. Hoidon tarpeen ei tarvitse johtua korvatusta vammasta tai sairaudesta. Asiakkaan tulot ja varallisuus eivät myöskään vaikuta laitoshoidon korvattavuuteen, joten asiakkaan tuloja ei tarvitse selvittää.

Valtiokonttori kilpailutti sotainvalidien hoidon vuonna 2023 alkavalle sopimuskaudelle. Kilpailutukseen ei osallistunut yhtä paljon tarjoajia kuin vuonna 2017, joten palveluverkko on aiempaa harvempi erityisesti maan itäpuolella. Tämän johdosta usealla alueella on se tilanne, että sotainvalideilla ei ole enää mahdollisuutta päästä Valtiokonttorin maksusitoumuksella annettavaan laitoshoitoon omassa maakunnassaan. Valtiokonttorin tiedon mukaan kilpailutukseen osallistumatta jättämisen syytä olivat mm. toiminnan loppuminen, siirtyminen julkiseen omistukseen tai keskittyminen palveluasumiseen. Laitosten toimintaympäristö on vaikea johtuen esimerkiksi kasvavista kustannuksista, vähenevästä asiakasmäärästä ja palvelun korkeista laatuvaatimuksista. Valtiokonttorin korvaamaa, sotilasvammalain mukaista laitoshoidoa ei ole saatavissa myöskään julkiselta sektorilta, koska hyvinvointialueet tarjoavat laitoshoidon sijaan palveluasumista.

Sotilasvammalain mukainen laitoshoidon tarjonta on jo tätä ennen vähentynyt ja vaarassa edelleen vähentyä tai loppua kokonaan useammilla hyvinvointialueilla. Kokonaisuutena tilanne tarkoittaa sitä, että yhä useammalla sotainvalidilla ei välttämättä ole enää mahdollisuutta päästä Valtiokonttorin maksusitoumuksella annettavaan laitoshoitoon omassa maakunnassaan. Lain nimenomaisen kirjauksen vuoksi ei ole mahdollista, että Valtiokonttori voisi toimeenpanossaan tulkita muutostilanteessa lakia sotainvalidien eduksi.

Sotilasvammalain 6 §:n 4 momentissa viitattua sosiaalihuoltolain 14 §:ää on muutettu lailla sosiaalihuoltolain muuttamisesta (790/2022). Lailla on uudistettu pykälän rakenne ja sen sisältämät palvelut. 14 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisista kotipalveluista säädetään nykyisin kohdassa 6 tukipalvelut ja kohdassa 7 kotihoito ja 7 kohdan mukaisista asumispalveluista kohdissa, 9–11 tuettu asuminen, yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen (asumispalvelut) ja 9 kohdan mukaisista liikkumista tukevista palveluista kohdassa 13 liikkumista tukevat palvelut.

2.2 Sotilasvammalaki 6 b §

Korvausten maksamista koskeva säännös sisältyy sotilasvammalain 6 b §:ään. Pykälän 1 momentin mukaan kotipalveluista ja asumispalveluista sekä sairaanhoidon palveluista aiheutuvat kustannukset suoritetaan enakkona. Pykälän 3 momentin mukaan ennakko maksetaan kuukausittain kahdessatoista yhtä suuressa erässä. Tarkemmat säännökset korvauksen maksamisesta sisältyvät sotilasvammalain eräiden säännösten soveltamisesta annettuun asetukseen (1117/1985). Maksettava ennakko perustuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavan viranomaisen arvioon tulevana kalenterivuonna palvelusten antamisesta aiheutuvista kustannuksista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavan viranomaisen on tehtävä vuosittain Valtiokonttorille selvitys edellisestä vuonna aiheutuneista kustannuksista. Enakkona liikaa saatu määrä on palautettava Valtiokonttorille. Jos ennakko on ollut liian pieni, Valtiokonttori maksaa erotuksen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavalle viranomaiselle.

Vastaavat palvelut taataan rintamaveteraaneille marraskuun alussa 2019 voimaan tulleella rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (1184/1988) muutoksella. Korvattavista palveluista sekä korvauksista säädetään uusissa 12 a § ja 12 b §:ssä. 12 b §:n nojalla korvataan hyvinvointialueille kotona asumista tukevien palveluiden järjestämisestä aiheutuneet kustannukset. Korvaus maksetaan enakkona ja hyvinvointialueen on tehtävä selvitys määrärahan käytöstä sekä palautettava mahdollisesti liikaa saamansa määrä. Rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetussa laissa ei säädetä ennakon maksamisajankohdasta, mutta muutosta koskevan hallituksen esityksen 207/2018 12 b §:n yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan ennako maksetaan tammikuun lopussa.

3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

3.1 Ehdotukset ja niiden tavoitteet

3.1.1 Sotilasvammalaki 6 §

Esityksessä ehdotetaan, että sotilasvammalain 6 §:n 4 momenttia muutettaisiin siten, että vuosien 1939–1945 sotien johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle, laitoshoitoon oikeutetulle sotainvalidille korvattaisiin myös Valtiokonttorin kohtuulliseksi arvioiman vuokran osuus asumispalveluiden piirissä. Ehdotuksen tavoitteena on, että sotainvalidit saisivat asua viimeiset vuotensa maksuttomasti lähellä omaisiaan, jos lain mukaan heille maksutonta laitoshoidoa ei ole tarjolla.

Muutos vuokran osuuden korvaamisesta olisi tarpeen sotilasvammalain tarkoituksen toteutumiseksi. Sotainvalidien laitoshuoltoa koskevan kilpailutuksen tuloksena palveluverkko on merkittävästi supistunut, eikä kaikissa maakunnissa toimi sotilasvammalain mukaista laitoshuoltoa tarjoavia yksiköitä. Sotainvalidin laitoshuoltopaikka voi näin ollen sijaita kohtuuttoman kaukana sotainvalidin kotipaikkakunnalta ja lähellä asumisen mahdollistaa ainoastaan oman hyvinvointialueen asumispalvelu, josta sotainvalidi joutuisi nykyäänönsin maksamaan itse vuokran osuuden.

Sotiemme veteraanien lukumäärän on laskettu vähenevän noin 30 prosenttia vuodessa. Valtiokonttorin arvion mukaan sotainvalideja on tällä hetkellä asumispalveluiden piirissä noin 60 henkilöä ja laitosten mahdollisten lakkauttamisien myötä asumispalveluihin siirtyvien henkilöiden määrän oletetaan kasvavan. Tulevien vuosien määrää on vaikea ennustaa, koska sotainvalideja asuu vielä kotona ja on mahdoton ennustaa, siirtyvätkö he asumispalveluiden piiriin tai laitoshoitoon. Kaiken kaikkiaan sotainvalideja on tällä hetkellä noin 300 henkilöä, joista laitoshoidossa on runsas kolmannes. Sotainvalidien keski-ikä on 93 vuotta, joskin keski-ikä laskevat lapsena sodan takia vammautuneet, jotka saavat myös korvausta sotilasvammalain nojalla.

Myös valtiovarainvaliokunta on mietinnössään VaVM 37/2022 vp liittyen hallituksen esitykseen eduskunnalle vuoden 2023 talousarvioesityksen täydentämisestä pitänyt tärkeänä, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sotilasvammalain muuttamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi sotilasvammalain 6 §:n 4 momentin sosiaalihuoltolain viittaukset korjattaviksi vastaamaan voimassa olevaa sosiaalihuoltolakia. Sosiaalihuoltolain 14 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisista kotipalveluista säädetään nykyisin kohdassa 6 tukipalvelut ja kohdassa 7 kotihoito ja 7 kohdan mukaisista asumispalveluista kohdissa 9–11 tuettu asuminen, yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen (asumispalvelut) ja 9 kohdan mukaisista liikkumista tukevista palveluista kohdassa 13. Kyseiset viittaukset korjattaisiin ja kohtiin 9–11 viitattaisiin termillä asumispalvelut. Sosiaalihuoltolaki tunnistaa edelleen

asumispalvelut -käsitteen, vaikka vuoden 2023 alusta voimaan tulleessa uudistuksessa sääntelyn rakennetta muutettiin siten, että aiemmin samaan pykälään sisältyvästä asumispalvelun muodosta on nyt säädetty erikseen, omina pykälinään. Asumispalveluja ovat tilapäinen asuminen (21 §) ja tuettu asuminen (21 a §), joita koskevat säännökset säilyivät asiasisällöltään ennallaan, sekä yhteisöllinen asuminen (21 b §) ja ympärivuorokautinen palveluasuminen (21 c §), jotka tulivat nykyisen palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen tilalle. Asumispalvelut -käsite sisältyy myös lakimuutoksen esitöihin (HE 231/2021 vp), minkä lisäksi alun perin sosiaalihuoltolaissa (HE 164/ 2014 vp) oleva lähtökohta siitä, että asumispalveluja järjestetään henkilöille, jotka erityisestä syystä tarvitsevat apua tai tukea asumisessa tai asumisensa järjestämisessä, on edelleen relevantti laissa olevia asumispalveluja järjestettäessä.

3.1.2 Sotilasvammalaki 6 b §

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sotilasvammalain 6 b §:ää siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavan viranomaisen järjestämistä koti- ja asumispalveluista sekä sairaanhoidon palveluista vuosittain enakkona maksettava korvaus suoritettaisiin yhdessä erässä nykyisten kuukausierien sijaan. Sotilasvammalain 6 b §:n muuttamisen tavoitteena on sotainvalidien ja rintamaveteraanien korvausmenettelyiden yhtenäistäminen. Korvaustietojärjestelmän edellyttämien muutosten vuoksi säännöksen ehdotetaan tulevan voimaan vuoden 2025 alusta lukien.

3.2 Ehdotusten vaikutukset

3.2.1 Sotilasvammalaki 6 §

On yhteiskunnallisesti tärkeää, että Suomen valtio huolehtii siitä, että sotainvalidit saavat heille kuuluvat palvelut niin kauan, kuin palvelun tarve jatkuu. Ehdotetulla muutoksella olisi vain vähäisiä kustannusvaikutuksia, sillä ehdotettuihin kuluihin oikeutetuilla olisi voimassa olevan lain mukaan oikeus myös asumispalveluja kalliimpaan maksuttomaan laitoshoittoon. Muutoksella ei näin ollen olisi lainkaan kustannusvaikutusta asumispalvelujen piiriin uutena siirtyvien osalta, vaan vuokra- tai vastaavista kuluista aiheutuvat kustannukset ovat heidän osaltaan katettavissa sotilasvammalain mukaisiin korvauksiin osoitetulla määrärahalla. Sotilasvammalain mukaiset korvaukset ovat valtion talousarviossa momentilla 33.50.52 ja momentille on vuodelle 2024 myönnetty 42 630 000 euroa. Koska valtio ei nykyisin korvaa asumispalvelujen piirissä olevien sotainvalidien vuokratukustannuksia, aiheutuisi ehdotuksesta heidän osaltaan uusia kuluja. Asuinpaikasta riippuen keskimääräiset vuokrat asumispalveluissa ovat noin 600–1 000 euroa kuukaudessa. Asumispalvelujen piirissä jo olevien osalta ehdotuksesta voidaan siten arvioida aiheutuvan enimmillään noin 720 000 euron vuotuinen lisäkustannus. Valtiokonttorin arvion mukaan nykyinen määräraha momentilla 33.50.52 kuitenkin riittää, eikä lisärahoitusta tarvita. Arviossa ei ole huomioitu Kansaneläkelaitoksen mahdollisesti maksaman asumistuen osuutta, jolle ehdotetun muutoksen myötä ei enää olisi vuokratuluihin oikeutettujen sotainvalidien osalta tarvetta.

Asumispalvelut eivät laatuvaatimuksiltaan ja palveluiltaan vastaa Valtiokonttorin sopimushoitolaistosten tarjoamaa laitoshoidtoa. Ehdotettu muutos kuitenkin mahdollistaisi sen, että sotainvalidit saisivat olla viimeiset vuotensa hoidettavana lähellä omaisiaan ilman, että maksavat vuokran osuuden asumispalveluistaan itse.

3.2.2 Sotilasvammalaki 6 b §

Ennakon maksamisella yhdessä erässä aiempien kuukausierien sijaan ei olisi vaikutusta Valtiokonttorin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavalle viranomaiselle

maksamien korvausten määrään. Muutos yhdenmukaistaisi rintamaveteraanien ja sotainvalidien palveluiden korvausmenettelyt sekä osaltaan tehostaisi hallintoa yhdentoista vuosittaisen maksuerän jäädessä pankki- ja käsittelykustannuksineen pois. Uudistus myös mahdollistaisi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaaville viranomaisille pitkäjänteisemmän suunnittelun sotainvalidien kotona asumista tukevien palveluiden järjestämisessä.

Ehdotuksen edellyttämällä muutoksella Valtiokonttorin korvaustietojärjestelmään voidaan arvioida olevan joidenkin kymmenien tuhansien eurojen kertaluonteinen kustannusvaikutus.

4 Lausuntopalautte

4.1 Yhteenvedo lausunnoista

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt 14.11.2023 päivätyllä lausuntopyyntöllä lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi sotilasvammalain 6 ja 6 b §:n muuttamisesta. Lausuntoja annettiin yhteensä 12 kappaletta. Lausunnon antoivat Kainuun hyvinvointialue, Lapin hyvinvointialue, Sotainvalidien Veljesliitto ry, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, Keski-Suomen hyvinvointialue, Valtiokonttori, Helsingin kaupunki, Pirkanmaan hyvinvointialue, Ahvenanmaan maakunnan hallitus, Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue, Varsinais-Suomen hyvinvointialue sekä valtiovarainministeriö. Lisäksi puolustusministeriö ilmoitti, ettei sillä ole esitykseen lausuttavaa.

Kaikki lausunnonantajat kannattivat esitystä. Pirkanmaan ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueet huomauttivat, että esityksessä tulisi kuitenkin täsmentää, koskeeko lakimuutos kaikkia asumispalveluiden muotoja. Lisäksi Pirkanmaan hyvinvointialue esitti, että esitetty muutos vuokran korvaamisesta palveluasumisessa sotainvalideille tulisi jatkossa koskea myös sotiemme veteraaneja. Samaa esitti myös Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus nosti esiin sen, että sotilasvammalaissa on yleisesti Ahvenanmaan kannalta monia puutteita. Maakunnan terveydenhuoltoviranomainen Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) vastaa julkisen terveydenhuollon järjestämisestä maakunnassa. Kunnat vastaavat ikääntyneiden palveluista ja kuntayhtymä Kommunernas socialtjänst k.f. (KST) vastaa kaikista muista sosiaalipalveluista. Ahvenanmaalla sovellettavasta sosiaalihuoltoa koskevasta maakuntalaista puuttuu lausunnon mukaan erillinen tukipalveluja koskeva säännös, joka vastaisi valtakunnan sosiaalihuoltolakia, ja että lausunnon mukaan kotihoitoa koskevat säännökset eroavat valtakunnan laista. Lisäksi maakunnan hallitus huomauttaa, että sotilasvammalaissa tulisi määritellä, mikä viranomainen Ahvenanmaalla on oikeutettu korvaukseen. Sotilasvammalain muissa kuin esityksessä muutettavaksi ehdotetuissa kohdissa eli 6 a §:n 3 momentissa, 6 b §:n 5 momentissa, 6 d §:n 3 momentissa, 43 §:n 2 momentissa ilmoitetaan vain Ahvenanmaan maakunnan kunnat korvauksen saajana. Mainituissa säännöksissä tulisi myös Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) -niminen viranomainen kuntien lisäksi mainita korvauksen saajaksi.

Valtiovarainministeriö totesi lausunnoissaan, että esitysluonnoksen kustannusvaikutusta tulee vielä tarkentaa yhdessä Valtiokonttorin kanssa siten, että esityksestä kävisi selkeämmin ilmi, aiheutuuko esityksistä lakimuutoksista lisäkustannuksia vai ei.

4.2 Huomiot lausuntopalautteesta ja sen johdosta tehdyt tarkennukset esitykseen

Pirkanmaan ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueiden esiin nostaman asumispalvelut-termin tarkennus on jo avattu ja perusteltu esityksen ehdotuksia ja niiden tavoitteita koskevan otsikon

alla sotilasvammalain 6 §:ää koskevassa viidennessä kappaleessa, jonka mukaan asumispalvelut-termi kattaa sekä tuetun asumisen, yhteisöllisen asumisen että ympärivuorokautisen palveluasumisen. Sosiaalihuoltolaki tunnistaa edelleen asumispalvelut-käsitteen, vaikka vuoden 2023 alusta voimaan tullessa uudistuksessa sääntelyn rakennetta muutettiin siten, että aiemmin samaan pykälään sisältyvästä asumispalvelun muodosta on nyt säädetty erikseen omina pykälinään. Esityksen tekstiosuuksia on kuitenkin tämän johdosta täsmennetty vielä niin, että viitataan suoraan asumispalveluihin eikä pelkästään palveluasumiseen.

Pirkanmaan ja Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueet esittivät ehdotetun muutoksen palveluasumisen vuokran korvaamisesta laajentamista sotainvalidien lisäksi sotiemme veteraaneihin. Esityksen ehdotuksen ja sen sotainvalideihin rajaamisen taustalla on nykyisin sotainvalideille maksuton laitoshoido, josta säädetään sotilasvammalaissa. Sotiemme veteraanien palveluista ja niiden kustannusten korvaamisesta säädetään sen sijaan rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetussa laissa (1184/1988), jossa sotaveteraaneille ei ole säädetty maksutonta laitoshoidoa. Oikeuden laajentaminen vaatisi sotilasvammalain lisäksi muutoksia rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettuun lakiin. Maksuton laitoshoido ja nyt laitoshoidon palveluverkon merkittävästi supistuessa esitetty maksuton palveluasuminen sotainvalideille on periaatteellinen päätös, jota tässä esityksessä ei ole tarkoitus laajentaa muihin ryhmiin. Laajennus tässä yhteydessä ei olisi perusteltu, koska sotaveteraaneilla oikeutta maksuttomaan laitoshoidoon ei tälläkään hetkellä lain mukaan ole, toisin kuin sotainvalideilla. Periaatteellisen muutoksen lisäksi oikeuden laajentamisesta aiheutuisi kustannusvaikutuksia. Nyt esitetty muutos pystytään Valtiokonttorin arvion mukaan toteuttamaan nykyisen määrärahan puitteissa.

Ahvenanmaan maakunnan esiintuomat huomiot koskevat sotilasvammalain muita kuin esityksessä muutettavia kohtia. Sotilasvammalaki on vanha ja laissa olisi yleisesti muutakin päivitettävää, mutta muita muutoksia ei ole mahdollista tehdä tämän esityksen yhteydessä varsinaisen asian kiireellisyydestä johtuen. Muut Ahvenanmaan esiin tuomat muutostarpeet koskevat Ahvenanmaan sosiaalihuoltoa koskevaa maakuntalakia, jonka muuttaminen kuuluu Ahvenanmaan omaan toimivaltaan.

5 Säännöskohtaiset perustelut

6 §. Pykälän neljännessä momentissa säädetään sotilasinvalidien ja sotainvalidien palvelujen kustannusten korvauksesta. Momentissa säädetään, että palvelu- tai tukiasunnosta perittävää vuokraa tai vastaavaa maksua ei korvata. Ehdotetaan momenttia muutettavaksi siten, että sotainvalideille korvattaisiin palvelu- ja tukiasunnosta perittävä vuokra tai vastaava muu maksu Valtiokonttorin kohtuulliseksi arvioimalla määrällä.

Ehdotetaan momentin sosiaalihuoltolain lakiviittaukset korjattaviksi vastaamaan voimassa olevaa sosiaalihuoltolakia.

6 b §. Pykälän kolmannen momentin mukaan Valtiokonttori maksaa kotipalveluista, asumispalveluista sekä sairaanhoidon palveluista ennakon kuukausittain kahdessatoista yhtä suuressa erässä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavan viranomaisen Valtiokonttorille esittämän arvion perusteella. Ehdotetaan momenttia muutettavaksi siten, että Valtiokonttori maksaisi ennakon kerran vuodessa nykyisten kuukausierien sijaan. Ennakko maksettaisiin vuosittain etukäteen tammikuun loppuun mennessä.

6 Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Lain 6 b §:n ehdotetaan kuitenkin tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025 korvaustietojärjestelmän edellyttämien muutosten vuoksi.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sotilasvammalain 6 ja 6 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti,
muutetaan sotilasvammalain (404/1948) 6 §:n 4 momentti ja 6 b §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 4 momentti laissa 977/2016 ja 6 b §:n 3 momentti laissa 569/2022, seuraavasti:

6 §

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia, ja vuosien 1939–1945 sotien johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia, korvataan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisista tukipalveluista, 7 kohdan mukaisesta kotihoidosta, 9–11 kohtien mukaisista asumispalveluista ja 13 kohdan mukaisista liikkumista tukevista palveluista, omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaisesta omaishoidon tuesta sekä terveydenhuoltolain (1326/2010) 24 §:n mukaisista sairaanhoitopalveluista aiheutuneet kustannukset. Vuosien 1939–1945 sotien johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia, korvataan palvelu- ja tukiasunnosta perittävä kohtuullinen vuokra tai vastaava muu maksu. Tukipalvelujen, kotihoidon, asumispalvelujen ja omaishoidon tuen korvaamisesta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

6 b §

Valtiokonttori maksaa ennakon vuosittain viimeistään tammikuun 31 päivänä tai, milloin tämä on lauantai tai pyhäpäivä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Ennakko maksetaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavan viranomaisen Valtiokonttorille esittämän arvion perusteella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ . Sen 6 b § tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2025.

Helsingissä 25.1.2024

Pääministeri

Petteri Orpo

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen

Laki

sotilasvammalain 6 ja 6 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti,
muutetaan sotilasvammalain (404/1948) 6 §:n 4 momentti ja 6 b §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 4 momentti laissa 977/2016 ja 6 b §:n 3 momentti laissa 569/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia, ja vuosien 1939–1945 sotien johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia, korvataan sosiaalihoitolaain (1301/2014) 14 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisista kotipalveluista, 7 kohdan mukaisista asumispalveluista ja 9 kohdan mukaisista liikkumista tukevista palveluista, omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaisesta omaishoidon tuesta sekä terveydenhuoltolaain (1326/2010) 24 §:n mukaisista sairaanhoitopalveluista aiheutuneet kustannukset. Palvelu- tai tukiasunnosta perittävää vuokraa tai vastaavaa maksua ei kuitenkaan korvata. Kotipalvelujen, asumispalvelujen ja omaishoidon tuen korvaamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia, ja vuosien 1939–1945 sotien johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia, korvataan sosiaalihoitolaain (1301/2014) 14 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisista tukipalveluista, 7 kohdan mukaisesta kotihoidosta, 9–11 kohtien mukaisista asumispalveluista ja 13 kohdan mukaisista liikkumista tukevista palveluista, omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaisesta omaishoidon tuesta sekä terveydenhuoltolaain (1326/2010) 24 §:n mukaisista sairaanhoitopalveluista aiheutuneet kustannukset. Vuosien 1939–1945 sotien johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia, korvataan palveluja tukiasunnosta perittävä kohtuullinen vuokra tai vastaava muu maksu. Tukipalvelujen, kotihoidon, asumispalvelujen ja omaishoidon tuen korvaamisesta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

6 b §

Valtiokonttori maksaa ennakon viimeistään kunkin kuukauden 20 päivänä tai, milloin tämä on lauantai tai pyhäpäivä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Ennakko maksetaan kahdessatoista yhtä suuressa erässä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavan viranomaisen Valtiokonttorille esittämän arvion perusteella.

6 b §

Valtiokonttori maksaa ennakon vuosittain viimeistään tammikuun 31 päivänä tai, milloin tämä on lauantai tai pyhäpäivä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Ennakko maksetaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavan viranomaisen Valtiokonttorille esittämän arvion perusteella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 6 b § tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2025.